

Jaume Ayats rep el Premi Nacional de Cultura Popular 2012

La tasca de l'etnomusicòleg Jaume Ayats, reconeguda. Foto: Pau Cortina.

L'etnomusicòleg Jaume Ayats i Abeyà (Vic, 1960) ha rebut avui el Premi Nacional de Cultura Popular 2012 que cada any atorga el CoNCA "pel rigor i l'excel·lència del seu treball en la recerca i la divulgació de la música popular". Parlant en nom dels setze guardonats, ha apuntat que és "amb la convicció i no només amb la il·lusió" que l'activitat cultural posa a l'abast dels ciutadans eines "per fer-nos sentir una mica més lliures, una mica més dignes dels nostres actes, una mica més crítics amb la vida social, una mica més feliços i una mica més capaços de forjar el nostre futur individual i col·lectiu".

Precisament a mitjan setembre, l'Ajuntament de Barcelona i la Generalitat de Catalunya el van nomenar director del Museu de la Música de Barcelona i del Centre Robert Gerhard per a la promoció i difusió del patrimoni musical català.

L'any passat, va publicar l'assaig [Els Segadors. De cançó eròtica a himne nacional](#), en el qual assegura que l'himne de Catalunya "es basa sobre una melodia antiga, de caire eròtic, que cantaven els segadors d'arreu del país mentre segaven i volien fer-se veure davant de les pageses."

Els cabdills de les revoltes que els segadors van protagonitzar el 1640 a Barcelona, com el Corpus de Sang, haurien aprofitat aquesta melodia de temàtica pagesa i caire eròtic -"per tant, d'allò més popular", apunta Ayats- per afegir-hi una lletra similar a l'actual, que exaltés els ànims guerrers dels revoltats. "Des d'un punt de vista publicitari, podríem dir que va ser una gran estratègia de l'ideòleg d'aquesta fusió", exposa l'autor.

Segons Ayats, la versió eròtica que coneixien tant els segadors com la resta de la població abans de 1640 tenia estrofes tan picants com les següents:

"Segador bon segador,
voleu segar un camp de civada?
N'és sembrada en un hortet
la riera al mig hi passa.

De dies no hi toca el sol,
ni de la nit, la rosada.
N'és a sota el davantal,
la camisa me l'amaga.

Segador que hi segarà,
a genollons tindrà d'anar.
Entremig de dos comàs
i al mig de dues muntanyes."

D'altres variants de la mateixa cançó també contenien expressions com "Sega-me-la arran, tres pams enlaire!", d'altres explicaven amb tot de detall "com el segador se'n va a pixar i es troba la filla d'un argenter que li pregunta quantes garbes n'ha lligades, i aquest li respon que "38 ó 39, a la ratlla de 40"..."

Doctor en Història de l'Art, intèrpret de violí, rellevant investigador de la música oral d'arreu, ha estat present en el llarg i fecund desenvolupament dels vint anys del Tradicionàrius. També ha investigat la música oral catalana amb el Grup de Recerca Folklòrica d'Osona, i n'ha editat CDs. En els darrers anys ha publicat Cantar a la fàbrica, cantar al coro. Els cors obrers a la conca mitjana del Ter (Eumo, 2008) i Explica'm una cançó (Dalmau editors 2009). Ha comissariat l'exposició Veus de la Mediterrània i és autor amb Joaquim Rabaseda del documental Veus i sons de la Mediterrània. Canta també a La Nova Euterpe.